

MUHASEBE STANDARTLAR ÖNEMLİ YERLER

Türkiye Muhasebe Standartlarının Amacı; Benzer işlem ve olayların farklı ülke uygulamalarında farklı şekilde mali tablolara yansıtılması, uluslararası alanda açıklanması güç olan farklı faaliyet sonuçlarının ortaya çıkmasına neden olabilmektedir.

Bu noktada TMS'nin amacı; Doğru, güvenilir, karşılaştırılabilir, açık ve anlaşılabilir ihtiyaca uygun şeffaf finansal tabloların bilgi kullanıcılarına sunulabilmesi ve karar alabilmelerine yardımcı olabilmektedir.

Türkiye Muhasebe Standartlarının (TMS), kabul görmesi için (IFRS / IAS) setinin resmi çevirisine gereksinim olduğunun belirlenmesi üzerine, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) ile TMSK (Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu) arasında anlaşma imzalanmıştır. Ve IASB'in yayımladığı standartların telif hakkı satın alınarak Türkçeye çevirimi sağlanmıştır.

Muhasebenin Varsayımları (Temel Kavramlar):

a- Tahakkuk Esası: işlemler gerçekleştiği anda kaydedilir.

*** b) Süreklilik Esası:** Finansal tablolar işletmenin gelecekte de faaliyetlerini devam ettireceği varsayımı altında hazırlanır. (İşletmenin ne tasfiye niyetinin ne de ihtiyacının olduğudur)

Finansal Tabloların Niteliksel Özellikleri:

a- Anlaşılabilirlik:

b- İhtiyaca Uygunluk: Finansal bilgi kullanıcılarının ekonomik kararlarının geçmişteki, bugünkü ve gelecekteki olayları değerlendirmelerine yardımcı olmak ya da geçmişteki olayları algılamalarını teyid etmek veya düzeltmek suretiyle etkilemesi

c- Önemlilik

d- Güvenilirlik: Doğru şekilde gösterim, Özün önceliği, İhtiyatlılık, Tam Açıklama, Karşılaştırılabilirlik, Tarafsızlık

Finansal Tabloların Ölçüm (Değerleme) Esasları:

a-Tarihi Maliyet: Elde edildikleri tarihteki değer

b- Cari Maliyet: Varlığın veya borcun bugün alınması durumundaki değer

c-Gerçekleşebilir Değer (ödeme değeri): varlıkların elden çıkartılması veya borçların ödenmesi durumundaki değer

d- Bugünkü Değer: ileride sağlayacakları nakit akışlarının bugünkü değeri (Reeskont)

Not: Sadece mevcut yatırımcılar finansal tablo kullanıcıları arasında yer almaz

TMS 1 FİNANSAL TABLOLARIN SUNULUŞU STANDARDI

Tam bir finansal tablo seti aşağıdaki bölümleri içerir;(her sınavlarda mutlaka çıkar)

a. Bilanço b. Gelir tablosu c. Özkaynak değişim tablosu d. Nakit akış tablosu e. Dipnot ve açıklayıcı notlar

Not: Kavramsal Çerçeveye Göre Finansal Tabloların Niteliği Genel Amaçlı Finansal Tablolardır. Ve muhasebe standartlarının yerini alamaz sadece yol gösterici özellik taşır.

***Finansal tabloların hazırlanmasında ve sunulmasında işletmeler tarafından kullanılan belirli ilkeler, esaslar, gelenekler, kurallar Muhasebe Politikalarıdır.

Bilanço: varlıklar dönen ve duran varlık, borçlar kısa vadeli ve uzun vadeli olarak sınıflandırılacaktır. Dönen varlık ve duran varlık ile, kısa vadeli ve uzun vadeli borç ayrımı 12 ay içinde nakde dönüşmesi veya ödenmesi koşuluna bağlıdır.

Finansal Duran Varlıklar: Mal veya hizmet üretimi veya arzında kullanılmak ve bir dönemden daha fazla kullanımı öngörülen fiziki kalemlerdir.

Not: Finansal Tablo Hakkındaki bilgiler öncelikle Bilançoda yer alır.

Gelir Tablosu: Faaliyet döneminde elde edilen tüm gelirler ve giderleri gösterir. İçerisinde aşağıdaki bilgiler yer alır.

f. Gelir (Hasılat) g. Finansman Maliyetleri h.İştirak veya Bağlı Ortaklıkların payları i. Vergi öncesi Kar/Zarar j. Vergi k. Kar veya Zarar

Not: Finansal Durum Hakkındaki değişiklikler ilk olarak Gelir tablosunda yer alır.

Not: Gelir Tablosunda Olağandışı işlemler hiçbir şekilde gösterilemez.

TMS 2 STOKLAR

Tanımı: İşin normal akışı içinde (olağan işletme faaliyetleri kapsamında) satılmak için elde tutulan, satılmak üzere üretilmekte olan ya da üretim sürecinde ya da hizmet sunumunda kullanılacak ilk madde ve malzemeler şeklinde bulunan varlıklardır.

Değerlemesi: Maliyet veya Net gerçekleştirilebilir değerden düşük olanıyla değerlendirilir.

* **Net Gerçekleştirilebilir Değer:** Satış fiyatından tamamlanma maliyeti ve satış giderlerini çıkardıktan sonraki tutar

* **Gerçeğe Uygun Değer:** Karşılıklı pazarlık ortamında bilgili ve istekli gruplar arasında varlığın el değiştirmesi veya borcun ödenmesi durumunda ortaya çıkan tutar.

TMS 7 NAKİT AKIŞ TABLOLARI

Döneme ilişkin nakit akışları işletme, yatırım ve finansman faaliyetlerine dayalı raporlanır.

Nakit: Nakit ve Vadesiz Mevduat

* **Nakit Benzeri:** Tutarı belirli bir nakde kolayca çevrilebilen, kısa vadeli ve yüksek likiditeye sahip ve değerindeki değişim riski önemsiz olan yatırımlar

İşletme Faaliyetleri: Ana gelir getirici faaliyetler

Yatırım Faaliyetleri: Uzun vadeli varlıkların ve yatırımların elden çıkarılmasına ilişkin faaliyetler

* **Finansman Faaliyetleri:** Özkaynaklar ve yabancı kaynakların yapısında ve tutarında değişiklik meydana getiren faaliyetler

Not: Yabancı paralı nakit akışları, gerçekleştiği tarihteki kur üzerinden ulusal para birimine çevrilir.

TMS 8 MUHASEBE POLİTİKALARI, MUHASEBE TAHMİNLERİNDE DEĞİŞİKLİKLER VE HATALAR

Muhasebe Politikaları: Finansal tabloların hazırlanmasında kullanılan ilke ve esaslar

* **Muhasebe Tahminlerindeki Değişiklik:** Bir varlık veya yabancı

kaynağın defter değerinin veya bunların cari durumunun saptanmasından

ve gelecekte beklenen fayda ve yükümlülüklerinin değerlendirilmesinden kaynaklanan, dönemsel kullanım tutarının değişimi nedeni ile yapılması gereken düzeltmelerdir.

Geçmiş Dönem Hataları: İşletmenin bir veya daha önceki finansal tablolarında,

güvenilir bilgiyi kullanmaması veya yanlış kullanması sonucu oluşan hatalardır.

Geriye Dönük Yeniden Düzenleme: Geçmiş dönem hatalarının düzeltilerek, düzeltilmiş tutarların finansal tablolarda hiç hata olmamış gibi yer alması, ölçülmesi ve açıklanması

Not: Muhasebe Tahminlerindeki değişiklikler dipnotlarda açıklanır.

TMS 10 BİLANÇO TARİHİNDEN SONRAKİ OLAYLAR

* **Bilanço Tarihinden Sonraki Olay:** Bilanço tarihi ile finansal tabloların yayımı için onaylandığı tarih arasında işletme lehine veya aleyhine ortaya çıkan olaylardır.

Düzeltilme Gerektiren Olaylar: Bilanço tarihinde ilgili olayların var olduğuna ilişkin kanıtlar olmasıdır.

Düzeltilme gerektirmeyen olaylar: Bilanço tarihinden sonra ortaya çıktığına ilişkin kanıtlar olması

TMS 11 İNŞAAT SÖZLEŞMELERİ

inşaat sözleşmesi: Bir varlığın veya tasarım inşası olarak yapılan özel bir sözleşmedir.

* **Sabit Fiyatlı Sözleşme:** Yüklenicinin sabit bir sözleşme fiyatını veya üretim birimi başına sabit bir tutarı kabul ettiği ancak belli koşullarda maliyet güncelleştirmesine (eskalasyon) konu olan inşaat sözleşmesidir.

Maliyet artı kar sözleşmesi: Yükleniciye kabul edilebilir maliyetlerin belli bir yüzdesi veya sabit bir tutar eklenerek ödeme yapılan sözleşmedir.

TMS 12 GELİR VERGİLERİ

* **Muhasebe Karı veya Zararı:** vergi öncesi kardır (Dönem kar/Zararı)

* **Vergiye Tabi Kar:** vergi otoritelerine göre hesap dönemi içinde tespit edilen ve üzerinden vergi ödenen kar

Vergiye Esas Değer: bir varlık veya borcun vergisel açıdan taşıdığı tutar/değer

* **Ertelenmiş Vergi Borçları:** vergiye tabi geçici farklar üzerinden gelecek dönemlerde ödenecek gelir vergileri

Ertelenmiş Vergi Varlıkları: Gelecek dönemlerde geri kazanılacak olan gelir vergisi

* **Vergi Gideri:** Dönem kar veya zararının belirlenmesinde dönem vergisi ve ertelenmiş vergi açısından dikkate alınan tutar

Geçici Farklar: Gelir vergileri standardına göre; bir varlığın veya borcun bilançodaki defter değeri ile bunların vergi açısından taşıdıkları değer

TMS 14 BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA

Bölüm Varlıkları: Bir bölümün faaliyetinde kullanılan ve doğrudan söz konusu bölümle ilişkilendirilebilen ya da makul bir şekilde söz konusu bölüme tahsis edilebilen işletme varlıklarıdır.

* **Coğrafi Bölüm:** İşletmenin, belirli bir ekonomik çevrede ürün veya hizmet sunumu faaliyetinde bulunan ve başka bir ekonomik çevre içerisinde faaliyet gösteren bölümlerden farklı risk ve getiri özelliklerine sahip ayırt edilebilir bölüm

Bölüm Gideri: İşletme faaliyetlerinden kaynaklanan giderlerin doğrudan bir bölümle ilişkilendirilebilen veya makul bir şekilde bir bölüme tahsis edilebilen kısmı

Bölüm Hasılatı: İşletmenin gelir tablosunda raporlanan hasılatının doğrudan bir bölümle ilişkilendirilebilen veya makul bir şekilde bir bölüme tahsis edilebilen kısmı

Raporlanabilir Bölüm: Bölüm bilgileri açıklanması gerekli olan faaliyet alanı veya coğrafi bölüm

TMS 16 MADDİ DURAN VARLIKLAR ve TMS 36 VARLIKLARDA DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ

Defter Değeri: Birikmiş amortismanı ve birikmiş değer düşüklüğü zararları indirildikten sonraki tutar

* **Maliyet:** Bir varlığın elde edilmesinde ve inşaatında ödenen nakit ve nakit benzerleri veya diğer bedellerin gerçeğe uygun değerini veya ilk muhasebeleştirme anında varlığa atfedilen bedeli ifade eder.

* **Amortisman Tabi Tutar:** Bir varlığın maliyetinden veya maliyet yerine geçen diğer tutarlardan kalıntı değerinin düşülmesiyle bulunan tutarı ifade eder.

* **Amortisman:** Bir varlığın amortisman tabi tutarının, yararlı ekonomik süresince sistematik olarak dağıtılmasına denir.

* **Değer Düşüklüğü Zararı:** Bir varlığın defter değerinin geri kazanabilir tutarı aşan kısmıdır.

* **Geri Kazanılabilir Tutar:** Bir varlığın net satış fiyatı ve alış değerinden büyük olanıdır.

Maddi duran varlıklar maliyet değeri ile kayıtlara geçirilir. Sonraki yıllarda yeniden değerlendirme modeli uygulanır.

TMS 17 KİRALAMA İŞLEMLERİ (FİNANSAL KİRALAMA)

* **Kiralama:** Kiraya verenin bir varlığın kullanım hakkını , bir ödeme veya ödeme planı karşılığında, taraflarca kararlaştırılmış bir zaman süresince kiracıya devrettiği sözleşmedir.

Kiralama Başlangıcı: sözleşmede belirtilen iptal edilemeyen kiralama süresi

Finansal Kiralama: Bir varlığın mülkiyetine sahip olmaktan kaynaklanan her türlü risk ve yararın devredildiği sözleşmedir.

Kazanılmamış Finansman geliri : Brüt kiralama yatırımı ile net kiralama yatırımı arasındaki farktır

Net kiralama yatırımı: Kiralama işlemleri standardına göre, brüt kiralama yatırımının, kiralama işleminde zımnen yer alan faiz oranında iskonto edilen kısmı

Brüt Kiralama Yatırımı: kiraya veren tarafından finansal kiralama çerçevesinde elde edilmesi mümkün asgari kira ödemeleri ve kiraya verene ait olacak garanti edilmemiş kalıntı değerinin toplamı

* **Kiralama Süresinin Başlangıcı:** Kiracının kiraladığı olduğu varlığı Kullanma hakkını kazandığı tarihtir.

* **Yararlı Ekonomik Ömür;** Bir varlığın bir veya daha fazla kullanıcı tarafından ekonomik olarak kullanılacağı tahmin edilen süreyi; veya bir ya da daha fazla kullanıcı tarafından ilgili varlıktan elde edilmesi beklenen üretim sayısı veya benzeri üretim birimini ifade eden

Koşullu Kira: Kira ödemelerinin tutar olarak sabitlenmemiş ve kiralanan varlığı elde bulundurma süresi dışındaki nedenlerle değişen kısmıdır. Örneğin: Faaliyet Kiralaması Koşullu Kiralamadır.

TMS 18 HASILAT (GELİR)

* **Hasılat:** Hasılat standardına göre, ortakların sermayeye katkıları dışında, öz kaynakta artışla sonuçlanan ve işletmenin dönem içindeki olağan faaliyetlerinden elde edilen brüt ekonomik fayda tutarıdır. Hasılat gerçeğe uygun değeri ile ölçülerek kayıtlara geçirilir.

TMS 19 ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR Çalışanlara sağlanan faydalar, sigorta giderleri, kıdem tazminatları, sosyal güvenlik ödemeleri ve primlerdir. Tanımlanmış fayda yükümlülüğünün bugünkü değerinde bir dönem boyunca meydana gelen artış Faiz Maliyetidir.

* **Çalışanlara Sağlanan Faydalar:** Çalışanlar tarafından sunulan hizmetler karşılığında işletme tarafından sağlanan her türlü bedeldir.

* **İşten ayrılma sonrasında fayda sağlayan planlar:** ; Bir işletmenin bir veya birden fazla çalışanı için sağladığı, çalışma dönemi sonrasına ilişkin faydalara ait resmi veya gayri resmi düzenlemelerdir.

* **Giydirilmiş personel sosyal hakları:** Gelecekteki istihdam edilmeye bağlı olmayan, çalışanlara sağlanan faydalardır.

* **İşten Çıkarma Tazminatları:** Normal emeklilik tarihinden önce işveren kararı ile çalışanın işine son verilmesi ve çalışanın gönüllü olarak, söz konusu faydalar karşılığında işten ayrılmaya karar vermesi sonucunda ödenebilir duruma gelen faydalardır.

Cari Hizmet Maliyeti: cari dönemde çalışan tarafından sunulan hizmet sonucunda, tanımlanmış fayda yükümlülüğünün bugünkü değerinde meydana gelen artış DENİR

Not: Emeklilik öncesinde belirlenebildiği veya tahmin edilebildiği anlaşma Emeklilik Fayda Planlarıdır. (Sigorta)

Tanımlanmış Katkı Planları: Bir işletmenin ayrı bir işletmeye sabit bir katkı payı ödediği plan Plan Varlıkları Yatırım Getirisi: plan varlıklarından kaynaklanan faiz temettü ve söz konusu yatırımlara ilişkin gerçekleşmiş ve gerçekleşmemiş kazanç

TMS 20 DEVLET TEŞVİKLERİNİN MUHAŞEBELEŞTİRİLMESİ VE DEVLET YARDIMLARININ AÇIKLANMASI

* **Devlet Yardımı:** Belirli koşulları yerine getiren bir işletme veya işletmeler grubuna bir ekonomik fayda sağlamak üzere devlet tarafından yapılan faaliyetlerdir.

* **Devlet Teşvikleri:** İşletmenin faaliyet konuları ile ilgili belirli koşulların geçmişte veya gelecekte yerine getirilmesi karşılığında işletmeye kaynak transferi şeklindeki devler yardımlarıdır.

* **Varlıklara ilişkin teşvikler:** Teşvike hak kazanan işletme tarafından duran varlık satın almanın, inşa etmenin veya edinmenin ilk koşul olduğu devlet teşvikleridir.

* **Gelire ilişkin teşvikler:** Varlıklara ilişkin teşvikler dışında kalan devlet teşvikleridir.

TMS 21 KUR DEĞİŞİMİNİN ETKİLERİ

Kapanış Kuru: Bilanço tarihindeki geçerli kurdur.

* **Kur Farkı:** Bir para birimindeki belirli bir tutarın diğer para birimine farklı kurlardan çevrilmesinden kaynaklanan farktır.

* **Döviz Kuru:** İki para biriminin değişim oranıdır.

* **Yurt dışındaki işletmede bulunan net yatırım:** yurt dışındaki işletmenin net aktiflerinde raporlayan işletmenin payıdır.

Finansal tablolarda kullanılan para birimi: Finansal tabloların sunulduğu para birimidir(ulusal para)

Geçerli (Spot) Kur: Hemen teslim halindeki geçerli olan döviz kurudur.

Geçerli Para Birimi: işletmenin faaliyet gösterdiği temel ekonomik çevrenin para birimi

Muhasebeleştirilmesi: ilk kayıtlara alımı geçerli olan kur üzerinden yapılır, sonraki raporlamalarda kapanış kurundan değerlemeye tabi tutularak kayıtlara alınır.

TMS 23 BORÇLANMA MALİYETLERİ

* **Borçlanma Maliyetleri:** Bir işletme tarafından yapılan borçlanmalarla ilgili olarak katlanılan faiz ve diğer giderlerdir.

* **Özellikli varlıklar:** Amaçlanan kullanıma ve satışa hazır duruma getirilebilmesi zorunlu olarak uzun bir süreyi gerektiren varlıklardır.

Muhasebeleştirilmesi: Oluştukları tarihte finansal tablolarda gider hesabında izlenirler. Özellikli varlığa isabet eden faiz özellikli varlığa eklenerek aktifleştirilir, diğer faiz giderleri gider hesabında takip edilir.

TMS 24 İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI

İlişkili Taraf: ilişkili taraf olabilmesi için, işletmeyi kontrol etmesi

(ana ortaklı, bağlı ortaklık) veya işletme üzerinde önemli etkinliğinin olmasıdır.

* **İlişki tarafla yapılan işlem:** İlişkili taraflar arasında kaynakların, hizmetlerin ya da yükümlülüklerin bir bedel karşılığı olup olmadığına bakılmaksızın transferidir.

Kontrol Gücü: İşletmenin finansal ve faaliyet politikalarını yönetme gücü

*** Kilit Yönetici Personel:** İşletmenin, herhangi bir yöneticisi de dahil olmak üzere, faaliyetlerini planlama, yönetme ve kontrol etme yetki ve sorumluluğuna doğrudan veya dolaylı olarak sahip olan kişilerdir.

Önemli Etkinlik: işletmenin finansal ve faaliyet politikalarına katılma ve yönlendirme gücü

TMS 27 KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR[/color]

Konsolide Finansal Tablolar: Bir grubun finansal tablolarının tek bir işletme gibi sunulduğu finansal tablolardır.

Konsolidasyon Yöntemleri:

- a- Tam Konsolidasyon: Tümüyle birleşme
- b- Kısmi Konsolidasyon: ortak olduğu yüzdeler pay doğrultusunda birleşme

Konsolidasyon yapılırken grupların birbirleriyle olan işlemleri (mal alışı, satışı) ile birbirlerinden olan alacak ve borçları elimine edilir.

TMS 29 YÜKSEK ENFLASYON DÖNEMLERİNDE FİNANSAL RAPORLAMA

Standardın Amacı: Yüksek enflasyon olduğu dönemlerde parasal kalemlerinin, düzeltme katsayısı ile düzeltilerek enflasyonun varlıklar ve borçlar üzerindeki etkisi giderilmeye çalışılır.

Parasal Varlık: para olarak alınacak veya ödenecek varlık

TMS 37 KARŞILIKLAR, KOŞULLU BORÇLAR VE KOŞULLU VARLIKLAR

Karşılık: Gerçekleşme zamanı ve tutarı belli olmayan yükümlülüktür. (Tazminat, garanti, dava)

Yükümlülük: Geçmiş olaylardan kaynaklanan ve gerçekleşmesi halinde ekonomik fayda içeren kaynakların işletmeden çıkmasına neden olacak işlemlerdir.